

Pravo v službi pohlepa

Pred kratkim smo izvedeli za razsodbo sodišča Evropske unije, v katerem se ta opredeljuje o razlastitvi malih delničarjev in lastnikov podrejenih obveznic, ki jo je Slovenija izvedla ob sanaciji bančnega sistema pred dvema letoma. Po mnenju sodišča je bila razlastitev legalna, torej pravno nesporna, ni bila pa za državo zavezujoča. Temu mnenju ni javno doslej nihče oporekal. Alenka Bratušek, predsednica vlade, pod katero se je razlastitev izvedlo, je na primer izpričala zadovoljstvo ob taki razsodbi, saj naj bi ta potrjevala, da je njena vlada v takratnih razmerah pravilno ravnala. Nič manj zadovoljen ni guverner Banke Slovenije, ki je pri tej razlastitvi imel eno osrednjih vlog, po razsodbi pa se ima kar za neke vrste zmagovalca. Kar malo preseneča, je, da so zadovoljni tudi v Združenju malih delničarjev, saj menijo, da bodo sedaj za razlaščenca vendarle lahko od države vsaj nekaj iztržili. Sam – res je, da nisem pravni strokovnjak in se zgolj trudim razmišljati po zdravi kmečki pameti – pa menim drugače. Po mojem razumevanju je bilo namreč pri tej razlastitvi pravo grobo povoženo, kar je prvorazredni družbeni problem, ki se ga ne bi smelo pomesti pod preprogo. To utemeljujem z dvema argumentoma.

Prvi je ta, da bi bila obravnavana razlastitev pravno dopustna, če bi jo opravičeval negativni kapital bank, ki je bil nesporno ugotovljen na podlagi splošno priznanih standardov. Ta pogoj pa ni bil izpolnjen. Nekaj tehtnih informacij namreč govori v prid mnenju, da je bila s strani »reševalne« trojice (EU, ECB, IMF) vnaprej določena višina potrebne izgube bank, da se bodo posledično te lahko znebile množice malih delničarjev, kar naj bi v naslednji fazi močno olajšalo njihovo že zapovedano prodajo. (Kako domišljeno je bilo to zasnovano, se nam ob za nas sramotni prodaji NKBM lepo potrjuje). Pričakujem, da bo ta teza dobila potrditev tudi v kriminalistični preiskavi ravnanja Banke Slovenije,

ki jo v povezavi z zadnjo sanacijo bank izvajajo pristojni organi.

Drugi argument, da je izvedena razlastitev pravno sporna, bom predstavil na primeru podrejene obveznice Banke Celje-10 emisija. V prospektu za to emisijo je v njegovem poglavju »Zavarovanje terjatev« banka sprejela poleg drugega naslednjo obvezo, citiram: »Vplačane podrejene obveznice so na razpolago za kritje izgube banke še le v stečaju oz. likvidaciji banke in niso na razpolago za kritje izgube v času rednega poslovanja banke.« Ker so določila prospekta po vsebini enakovredna pogodbenemu razmerju med banko in imetnikom obveznice, bi bil slednji v obravnavanem primeru lahko razlaščen le v primeru stečaja ali likvidacije banke. Ker stečaja ni bilo, saj banka še vedno uspešno posluje, pomeni razlastitev celjskih podrejenca grobo kršitev osnov pravnega reda.

Neoliberalizem, torej verovanje, da močnim cilj (dobiček) opraviču-

je uporabo skoraj že vsakega sredstva, je bil prevladujoč pristop, ko se je finančni kapital leta 2013 prek EU in ECB lotil podrejanja in opustošenja Slovenije, domače politične elite pa so mu pri tem ponižno pomagale. Da tako nepravno početje opravičujejo tudi sodišča, bi moralo biti tehten argument v prid spoznanja, kako nevarno se širi ideologija pohlepa, po kateri vse bolj deluje sodobna družba. Tudi naše ustavno sodišče je že nekajkrat pokazalo, da ima tovrstni posluh in zna prisluhniti nosilcem »pravih« interesov. Zato ne bodimo sicer sporne razlastitve malih delničarjev in podrejenca razsodilo tako, kot pričakujejo Goldman Sachs, sklad Apollo (novi lastnik NKBM) in njima podobni predstavniki velikega finančnega kapitala.

ANDREJ CETINSKI, Ljubljana

